

Jerzy A. Sobański

RECENZJA: RITCH C. SAVIN-WILLIAMS *“HOMOSEKSUALNOŚĆ W RODZINIE. UJAWNIANIE TAJEMNICY”*

Katedra Psychoterapii UJ CM

p.o. Kierownika Katedry: dr hab. n. med. Krzysztof Rutkowski

W niejednej dziedzinie mawia się, że polskie społeczeństwo znajduje się pewną ilość lat za Stanami Zjednoczonymi (ewentualnie Europą Zachodnią etc.). W żadnym jednak chyba zakresie nie jest to prawdą w stopniu takim jak w odniesieniu do tolerancji wobec odmiennych orientacji, preferencji i zachowań seksualnych. Szczególne zaś w stosunku do homoseksualizmu. Nie mamy nawet zbyt wielu przykładów postaci literackich lub fikcyjnych bohaterów seriali o orientacji homoseksualnej.

Nawet upublicznianie tejże przez celebrytów, żyjących przecież w pewnym zakresie z popularności a więc i z jej podtrzymywania za pomocą kontrowersyjnych plotek i sensacji wywoływanych przez „odkrywanie” ich mniej lub bardziej prawdziwych upodobań, nie jest jeszcze w naszym kraju częste. Co dopiero mówić o ujawnianiu homoseksualizmu przez przeciętnych Kowalskich i Nowaków w niewielkich społecznościach, poza wielkimi aglomeracjami Warszawy, Katowic czy Krakowa.

Dlatego książka napisana przez geja eksperta – badacza, psychologa, profesora i terapeutę, w nawiązaniu do jego i jego partnera badań, nosząca w oryginale nawet bardziej prowokujący tytuł (*Mamo, Tato, jestem gejem!*) może być dla wielu Czytelników zaprawdę porażająca. Nie mówię tu o badaczach i klinicytach zatopionych na przykład w teorii queer, ani o seksuologach czy psychoterapeutach, ale o sporej grupie lekarzy, szczególnie lekarzy niepsychiatrów, a przede wszystkim zwyczajnych polskich rodziców.

Dla nich bowiem statystyka dotycząca rozpowszechnienia homoseksualizmu nie przekłada się w naszym kraju na przypuszczenie, że może to właśnie ich dziecko boryka się – dokładnie teraz – z określaniem lub częściej ukrywaniem orientacji homoseksualnej.

Tak było oczywiście już *dawno temu w Ameryce*, a i w pewnym zakresie, w niewielkich społecznościach lokalnych bywa tam tak nadal. Dlatego wiele treści zawartych w wywiadach z homoseksualistami płci obojga, rozlegle cytowanych w wydanej przez niezawodne Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne (w świetnym bo *niezauważalnym* przekładzie Ewy Jusewicz-Kalter), będzie miało aktualne odniesienie do wielkich połąci naszego ojczystego kraju.

Poruszające opisy reakcji rodziców na pierwsze informacje ujawniające orientację, uporządkowane zależnie od płci dziecka i rodzica, ich usytuowania w czasie, rozmaite możliwe powikłania... Wszystkie te informacje w trudnej do pochłonięcia za pierwszym razem ilości, czynią recenzowaną pozycję naprawdę wartą przeczytania a nawet pozostawienia na półce. Choć w wielu wypadkach nie pozostanie tam na stałe z powodu pożyczania jej znajomym, pewnie także i pacjentom, a nawet ...krewnym, dzieciom, rodzicom, rodzeństwu.

Książka Savina-Williamsa będzie też źródłem pocieszenia dla obu stron trudnej przeprawy jaką jest coming-out. Obok oczywistych konfliktów, nieporozumień i odrzuceń pokazuje bowiem nadzieję na unormowanie (choć nie „zheteronormatywizowanie”) relacji dziecko-rodzice a nawet rodzice-partner homoseksualny dziecka. Co przecież nie zawsze się udaje w heteronormatywnych układach.

Największą siłą przekazu omawianej publikacji są moim zdaniem wywiady z autentycznymi zwyczajnymi, tak właśnie – zwyczajnymi – homoseksualistami. Wzmianki o ułatwieniu akceptacji dla homoseksualności dziecka przez doświadczenia biseksualności jego rodzica mogą być trudne i zagrażające dla niektórych Czytelników, wielu jednak mogą przynieść ulgę podobną do uzyskiwanej w wyniku działania czynnika uniwersalności podczas psychoterapii grupowej...

Solidny rozdział poświęcony wynikom badań oraz porządne i czytelne indeksy pojęć i nazwisk (rzeczy przeciw wcióż niespotykane w wielu podręcznikach akademickich) uczyniły jeszcze bardziej atrakcyjną jedną z i tak najciekawszych pozycji na rynku wydawniczym.

Chcąc znaleźć zarzut dla tej sporej przeciw „księżeczki”, osiągnąłem pewien poziom absurdu – mianowicie zamarzyło mi się w końcu, żeby była napisana na gruncie czysto polskich realiów, z cytatami z wywiadów, z polskim piśmiennictwem fachowym i popularnonaukowym. Ale na to nie ma rady – trzeba będzie jeszcze poczekać... ile dekad?